

mgr Hanna Rajfura (UW)

e-mail: hanna.rajfura@uw.edu.pl

Warsztat pisarski Jana Długosza w świetle *Katalogu arcybiskupów gnieźnieńskich*

Jan Długosz (1415–1480), kanonik krakowskiej kapituły katedralnej i historyk, słynny jest przede wszystkim jako twórca monumentalnych *Roczników czyli kronik sławnego Królestwa Polskiego*. Jego mniej znaną pracą jest *Katalog arcybiskupów gnieźnieńskich* powstały ok. 1476 r. *Katalog* składa się z listu dedykacyjnego oraz z 37 biogramów gnieźnieńskich ordynariuszy, poczynając od legendarnego Wilibalina, który miał sprawować tę godność od samego chrztu Polski, a skończywszy na adresacie dzieła, współczesnym autorowi metropolicie Jakubie z Sienna. Biogramy zawierają informacje o pochodzeniu i ordynacji arcybiskupów, długości pontyfikatu, przyczynie śmierci i miejscu pochówku, a niekiedy też o herbach i wyglądzie dostojników. Opisano tam również wady i zalety ordynariuszy oraz ich najważniejsze dokonania, głównie takie związane z działalnością fundatorską.

Katalog arcybiskupów gnieźnieńskich nie doczekał się do tej pory całościowego opracowania, podczas gdy jest to ciekawe źródło do badań historycznych i filologicznych. Zważywszy na silne przywiązanie Długosza do krakowskiego Kościoła katedralnego, okazywane przezeń w różnych utworach, interesującym jest, jakie miejsce zajmuje katalog gnieźnieńskich dostojników w pracy historiograficznej Długosza jako opis dziejów innego Kościoła, i to takiego, wobec którego czuł on pewną rezerwę. Warty objaśnienia jest także, w jaki sposób kanonik pracował nad *Katalogiem*: z jakich źródeł korzystał, jak je spożytkował i jaki obraz gnieźnieńskiego Kościoła przedstawił.

Podczas referatu zaprezentuję wnioski na temat warsztatu pisarskiego Długosza, płynące ze źródłoznawczej analizy *Katalogu arcybiskupów gnieźnieńskich*. Opowiem o kompozycji tej pracy, jej wewnętrznej spójności, zasobie zawartych informacji oraz możliwych źródłach wiedzy Długosza. Zastanowię się nad trybem powstawania *Katalogu* oraz nakreślę relacje między *Katalogiem arcybiskupów gnieźnieńskich* a Długoszowymi *Rocznikami* oraz innymi jego katalogami dostojniczymi (w sumie stworzył ich bowiem aż sześć, z czego do dziś zachowało się pięć). Wreszcie, chciałabym postawić pytanie, po co Długosz stworzył gnieźnieński katalog i jakie funkcje miał pełnić ten tekst w zamierzeniu jego autora.